

הלכות הדף היומי

מסכת נוזר

תוכן

- א. הקדש בטעות ... אין הקדש.....1
- ב. תמורה אפי' בטעות.....2
- ג. דאית ליה תריז תלתא ובה"א א"כ שיצא בראשון מיבעי ליה.....3
- ד. דקאים בטיהרא ואמר שור שחור שיצא מביתי ראשון ליהוי הקדש ואמרו ליה לבן נפק ואמר להון אי הוה ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור.....4
- ה. מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מונה משעה שנדר.....4
- ו. נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה בעדר.....5
- ז. שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי שהוא מקודש ... לא השבט קידשו ומה אילו טעה והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר שמא עשה כלום 5

דף לא.

א. הקדש בטעות ... אין הקדש

הקדש טעות¹ אינו הקדש, כיצד האומר שור שחור שיצא מבית ראשון הרי הוא הקדש, ויצא לבן אינו הקדש, ואפילו שאמר דינר זהב שיעלה בידי ראשון הרי הוא הקדש, ועלה של כסף למרות שכיון לקחת דינר בידו אינו הקדש, ואפילו עלה בידו דבר חשוב או יקר מהדבר הקודם, כגון שאמר חבית של יין שתעלה בידי ראשונה הקדש, ועלה של שמן בין שהיין יקר מן השמן באותו מקום או השמן יקר מן היין אינו הקדש.

¹ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרקו הלכה לד'

הלכות הדרף היומי

מסנת נזיר

התפיס בדה אחרת ואמר זו כזו הרי השניה הקדש², וי"א³ שאינו הקדש. אולם אם היה בפניו הקדש גמור, והתפיס בו חולין, אפילו בטעות הוא נתפס⁴. וכן אם אמר⁵ שור שיצא מביתי שחור ראשון הרי הוא כזו, כלומר שיהיה הקדש כזה, שיהיה הקדש גמור, הרי הוא הקדש אף על גב שיצא לבן.

וכן⁶ לענין צדקה חמרות שאם מפריש סלע ואמר הרי זה צדקה. ואמר על אחר: וזה, גם השני צדקה. אך ואם רצה לומר על סלע זה, והוציא בשפתיו על אחר, הרי זה טעות ואינו כלום. אבל אותו שחשב בלבו חייב ליתן לצדקה⁷.

ואם גמר⁸ בלבו שאותו סלע שחשב לא יהא לצדקה עד שיוציאנה, והוציא אחר בפיו שניהם אינם כלום.

ב. תמורה אפי' בטעות

כבר התבאר לעיל דף כה. שאסור להמיר⁹ בהמת חולין בבהמת קדשים, בין אם כוונתו היא להחליף בהמת ההקדש בבהמת החולין, בין אם כוונתו

² מימרא זו לא ידעתי מקומה וקשיא לי טובא כיון שהתפיס בדבר שאינו הקדש היכי הווי הקדש השניה, וצריך לומר דבעיקר ההקדש מתפיס והראשונה אינה הקדש לפי שהיא הקדש בטעות אבל השניה בעיקר ההקדש התפיסה ועדיין צ"ע. (ועיין בתשו' ח"א סי' ע"ה) רדב"ז שם. ולענין נראה ברור שחסר כאן שני אותיות וכצ"ל: התפיס בהמה אחרת ואמר זו כזו הרי השניה הקדש, כלומר דבפרק זה מבאר כל דיני לשונות הקדש וקמ"ל דהתפסה מהני כהקדש כמו בגזירות אף שלא הוציא לשון הקדש מפיו, וזה לא ביאר עדיין בשום מקום רק בגזירות, [וכל המפרשים נשארו בצ"ע]. ערוך השולחן העתיד הלכות ערכין וחרמין סימן מד סעיף כב כסף משנה ולחם משנה שם.

³ ומעמו מדאמרינן בגזיר ר"פ ב"ש דילפינן מסוף הקדש דהוי אפילו בטעות וכדתנן בתמורה ס"פ יש בקרבנות שהתמורה חלה בשונג כמו במזיד ואף על גב דאמרינן התם דב"ה אמרי ה"מ תמורה אבל אחותי הקדש בטעות לא היבא דמתפיס בהקדש גמור לאו אחותי הקדש בטעות אלא (בתמורה) [בתמורה] ממש הוא. ובירושלמי דנזיר פ"ה אמרו בפירוש כל עמא מודו שאין נשאל על תמורתו. כסף משנה שם. ואינו מובן מה ענין התפסה לתמורה בתמורה הוא נזה"כ כדאיתא בתמורה [וי"א] יהיה לרבות שונג כמזיד. ערוך השולחן העתיד שם לחם משנה שם

⁴ שו"ע רמ"א ונו"כ יו"ד רנה ב ובביאור הגר"א שם אות ה כמ"ש ובפ"ה דנזיר דהקדש טעות אינו הקדש ואמרינן בפ"ג דתרומות המתכוין לומר כו' ובנזיר שם דינר זהב שיעלה כו':

⁵ ש"ך שם ה

⁶ ש"ך שם

⁷ "אע"פ שכל חוקי התורה גזירות הם, ראוי להתבונן בהן וכל מה שאתה יכול ליתן לו מעט תן לו מעט, הרי אמרו חכמים הראשונים שהמלך שלמה הבין רוב המעמים של כל חוקי התורה, יראה לי שזה שאמר הכתוב והיה הוא ותמורתו יהיה קדש וכו' ירדה תורה לסוף מחשבת האדם וקצת יצרו הרע, שטבע של אדם נוטה להרבות קניינו ולחוס על ממונו ואע"פ שנדר והקדיש אפשר שחזר בו וניחם וכו', ואם תתן לו רשות להחליף הרע ביפה יחליף היפה ברע ויאמר טוב הוא, לפיכך סתם הכתוב בפניו שלא יחליף, וקנסו אם החליף ואמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, וכל אלו הדברים כדי לכופ את יצרו ולתקן דעותיו, ורוב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתקן הדעות וליישר כל המעשים, וכן הוא אומר הלא כתבתי לך שלישים במועצות דעת, להודיעך קושט אמרי אמת להשיב אמרים אמת לשולחך". (רמב"ם סוף הל' תמורה)

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

להכניס גם את בהמת החולין לקדושה, ואם עבר והמיר לא הועילו מעשיו, ושניהם קודש גם בהמת החולין וגם בהמת הקודש¹⁰.

והתמורה¹¹ הוא שיאמר בעל הקרבן על בהמת חולין שיש לו, הרי זו (בהמת החולין) תחת זו (דהיינו בהמת הקודש), או הרי זו חליפת זו, ואין צריך לומר אם אמר הרי זו תחת הטאת, זו או תחת עולה, זו שהיא תמורה.

אחד הממיר בזדון¹² או שהמיר בשגגה¹³ הרי זה עושה תמורה ולוקה, כיצד המתכוין לומר הרי זו תמורת עולה שיש לי ואמר הרי זו תמורת שלמים שיש לי, הרי זו תמורה ולוקה, אבל אם דימה שמוטר להמיר והמיר, הרי זו תמורה ואינו לוקה עליה. וי"א¹⁴ שאינו לוקה בשום פנים אפילו מעולה לשלמים וכ"ש בשאר אופנים שאין שום סברא להלקות על איזה מין שוגג שהוא, אולם כיון שנתפסת בתמורה הגוזה והעובד בה במזיד לוקה¹⁵.

ג. דאית ליה תריז תלתא ובה"א א"נ שיצא בראשון מיבעי

ליה

גם אם היו לו כמה שוורים שחורים בעדרו ויצא לבן ואח"כ שחור דניהם אינם קדושים אולם אם אמר שור שחור שיצא בראשון הרי הוא הקדש הרי הוא קדוש, כיון שכונתו ראשון לשאר שוורים שחורים שבעדרו ולא ראשון ליציאה מהבית, וא"כ אין כאן טעות¹⁶.

היו מהלכין בדרך

דף לא:

¹⁰ ערוה"ש העתיד תמורה סי' רלח סעי' א וסעי' ח

¹¹ רמב"ם תמורה פ"ב ה"א

¹² רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה ב

¹³ שאין תחילת הקדש דומה לתמורה, שבתמורה שבאה מכת קדושה ראשונה חלה גם בטעות, אבל להוריד קדושה בתחילה אי אפשר בטעות.

¹⁴ דעת בראב"ד שם שזה שכולם אמרו נבי תמורה לקי נבי קדשים לא לקי, פירושו לעניין גוזה ועובד דבתמורה, כיון שנתפסת בתמורה הגוזה והעובד במזיד לוקה, אבל בקדשים לא לקי הגוזה והעובד כיון שאינה נתפסת בקדשים, דהקדש טעות אינו הקדש והוה ליה חולין.

¹⁵ אבל בקדשים לא לקי הגוזה והעובד כיון שאינה נתפסת בקדשים, דהקדש טעות אינו הקדש והוה ליה חולין.
¹⁶ לקוטי הלכות שם יב:

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת נויר

ואחד בא כנגדן ואמר אחד הריני נזיר שזה פלוני ואחד אמר הריני נזיר שאין זה פלוני הריני נזיר שאחד מכס נזיר שאין אחד מכס נזיר ששניכם נזירים שכולכם נזירים בש"א כולם נזירים והא הכא הקדש בטעות הוא וקתני כולם נזירים אמרי סברי ב"ש הקדש בטעות הוי הקדש הכא לא

ד. דקאים בטיהרא ואמר שור שחור שיצא מביתי ראשון

ליהוי הקדש ואמרו ליה לבן נפק ואמר להון אי הוה

ידענא דלבן נפק לא אמרי שחור

גם אם בצהריים אומר שור שחור שיצא מביתי ראשון בבוקר הרי הקדש, אם יצא לבן, אפילו יצא לאחריו שחור, שניהם אינם הקדש, ואפילו אומר אילו הייתי יודע שלבן יצא לא הייתי אומר שחור, אינו הקדש, כיון שהוא טעות¹⁷.

ומי מצית אמרת דקאים בטיהרא עסיק והקתני דינר של זהב שיעלה תני שעלה חבית של יין שתעלה תני שעלתה אמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא חיורא באוכמא לקיא תנן שחור שיצא מביתי ראשון הקדש קס"ד כי מקדיש בעין רעה מקדיש ואמרי ב"ש הוי הקדש ואלא מאי בעין יפה מקדיש דינר של זהב שיעלה בידי ראשון ועלה כסף בש"א הקדש ואלא מאי בעין רעה מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשון ועלה של שמן בש"א הקדש והא שמן עדיף מין או משום הא לא קשיא בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא רישא קשיא לרב חסדא אמר לך רב חסדא כי אמרי בתורא דקרמנאי ואמר רב חסדא אוכמא למשכיה סומקא לבשריה חיורא לרדיא והאמר רב חסדא אוכמא בחיורא לקיא כי אמרי בתורא דקרמנאי:

ה. מי שנדר בנזיר ונשאל לחכם ואסרו מונה משעה שנדר

מי שנדר¹⁸ בנזיר ודמה שאינו נדר, והיה נוהג היתר בנדרו ושתה יין¹⁹, ולאחר זמן שאל לחכם והורהו שהוא נדר ושהוא חייב בנזירות, הרי זה מונה משעה שנדר, ומדברי סופרים שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר.

כיצד, הרי שנדר שלשים יום ונהג היתר עשרה ימים, ונהג איסור עשרים יום ולאחר השלשים שאל לחכם ואסר לו, הרי זה מונה עשרה ימים מיום ששאל כנגד העשרה שנהג בהן היתר, ואם שתה או גלח או נטמא בעשרה ימים אלו מכין אותו מכת מרדות.

¹⁷ לקוטי הלכות שם.

¹⁸ רמב"ם הלכות נזירות פרק ד הלכה יג

¹⁹ בדקדוק נקט רבינו ושתה יין מפני שאינו סותר משא"כ תגלחת או טומאה שסותר כמ"ש בפ"ו. מעשה רקח שם.

הלכות הדרף היומי

מסכת נויר

ו. נשאל לחכם והתירו היתה לו בהמה מופרשת תצא ותרעה

בעדר

מי שדמה²⁰ שהוא חייב בנזירות והפריש קרבנותיו ואח"כ שאל לחכם והורהו שאין זה נדר ואינו חייב בנזירות מה יעשה בקרבנות שהפריש, יצאו וירעו בעדר שזה הקדש טעות שאינו הקדש.

ז. שטעה וקרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר

עשירי שהוא מקודש... לא השבט קידשו ומה אילו טעה

והניח את השבט על שמיני ועל שנים עשר שמא עשה

בלום

להלן דף לב. יבואר בעזרה"ת שהמכנים²¹ צאן לדיר והתחילו לצאת אחת אחת והוא מונה, וטעה במניין וקרא לשמיני או לשלמטה ממנו עשירי או שקרא לשנים עשר או שלמעלה ממנו עשירי לא נתקדשו, שהרי הקדש טעות אינו הקדש.

אבל אם קרא לתשיעי או לאחד עשר עשירי נתקדשו, ודבר זה הלכה מפי הקבלה נשמע שהטעות מתקדשות למעשר שלמעלה ממנו ושלמטה ממנו אבל לא שלפניהם ושלאחריהם, אפילו קרא לתשיעי עשירי ולעשירי תשיעי ולאחד עשר עשירי בין בטעות בין בכוונה שלשתן מוקדשים.

²⁰ רמב"ם שם פרק ט הלכה ח

²¹ רמב"ם הלכות בכורות פרק ח הלכה א